

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MATURITA S ÚSMEVOM

PaedDr. Ľubica Rúčková

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

www.esf.gov.sk

www.minedu.gov.sk

Nové podoby realizmu, detektívny román

- klasická detektívka vznikla v USA (E.A.Poe)
- dokonalosť dosiahla v anglickej literatúre (A.C.Doyle – Sherlock Holmes)
- najznámejšia autorka detektívnych románov Agatha Christie
- Využíva romány s tajomstvom, psychologický román a kriminálne zápletky, ktoré spracováva do dokonalosti
- Prostredníctvom detektívok oboznamuje čitateľa s históriou, exotickým prostredím, vedie k nesúhlasu s brutalitou, zločinom, klamstvom, vychováva k tolerancii a pod.

Pravidlá dobrej detektívky

- Anglický teológ a autor detektívok Ronald Knox spísal súbor pravidiel, ktoré by v žiadnej dobrej detektívke nemali byť porušené.

- A.Christie sa nechala nimi inšpirovať:

1.Páchateľ musí byť niekto, o ktorom je zmienka už na začiatku príbehu.

2.Všetky nadprirodzené alebo neprirodzené faktory sú úplne vylúčené.

3.Nie je prípustná viac než jedna tajná miestnosť alebo tajná chodba; aj tá je prípustná iba vtedy, ak sa dej odohráva v stavbe, kde možno takéto zariadenia predpokladať.

4.Nesmie byť žiadne použitie "zatiaľ neobjaveného" jedu ani prístrojov a metód, ktoré vyžadujú dlhé vedecké vysvetľovanie na konci príbehu.

5.V príbehu nesmie vystupovať žiadny Číňan (toto nie je prejav rasizmu dobrého kňaza, ale iba výraz dobovej averzie proti kedysi zneužívanej rekvizite lacných detektíviek).

Pravidlá dobrej detektívky

- Anglický teológ a autor detektívok Ronald Knox spísal súbor pravidiel, ktoré by v žiadnej dobrej detektívke nemali byť porušené.
- A.Christie sa nechala nimi inšpirovať:

6.K riešeniu nesmie detektívovi dopomôcť náhoda, ani nesmie byť vedený nevysvetliteľnou intuíciou.

7.Páchatel'om nesmie byť sám detektív.

8.Detektív nesmie odhaliť žiadnu stopu bez toho, aby ju neodhalil aj čitateľom.

9.Duchom chudobnejší detektívov priateľ, ako je napr. Dr. Watson, nesmie zatajiť žiadne myšlienky, ktoré sa mu preháňajú v hlave; musí mať inteligenciu mierne, ale len veľmi mierne pod priemerným čitateľom.

10.Nesmú sa vyskytovať dvojčatá alebo dvojníci, pokiaľ na to nie sú čitatelia pripravení.

Agatha
Christie

Autorský kontext

- vlastným menom Agatha Mary Clarissa Miller
- narodila sa 15. septembra 1890 v Torquay
- mala o 15 rokov mladšieho partnera, geológa
- pôvodne sa chcela stať opernou speváčkou
- písala aj pod pseudonymom Mary Westmacott
- po pokusoch o „vážny román“ sa rozhodla napísať detektívku
- poznatky o jedoch využila pri písaní prvého detektívneho románu Záhada na zámku Styles, kde prvýkrát predstavila detektíva Hercula Poirota

Tvorba

- patrí medzi klasikov detektívneho žánru
- napísala: šesť psychologických románov
devätnásť zväzkov detektívnych poviedok
štrnásť divadelných hier s detektívnym námetom
dve diela literatúry faktu a knihu básní
- jej popularita postupne vzrastala
- v roku 1926 sa dostavil úspech vďaka detektívnemu románu Vražda Rogera Ackroyda
- medzi najznámejšie filmové a televízne adaptácie patrí spracovanie príbehov Vražda v Orient exprese, Desať malých černoškov a Smrť na Níle
- predané vyše dve miliardy výtlačkov (viac exemplárov má len Biblia a diela Shakespeara)

Detektívna literatúra

- druh literatúry, ktorej jadro tvorí pátranie po neznámom páchatel'ovi
- hlavný hrdina je detektív – profesionál/amatér
- najčastejšie formy sú detektívna poviedka, novela, román
- cieľom príbehu je objasnenie, rozriešenie záhady, zločinu (krádež, lúpež, vražda) a vypátranie páchatel'a
- detektív vďaka rôznym stopám, indíciám a vďaka svojmu úsudku, inteligencii, logike odhalí páchatel'a, usvedčí ho, odovzdá ho do rúk spravodlivosti
- zakladateľom je Edgar Allan Poe
- známymi autormi sú:
 - Agatha Christie (Hercule Poirot, Slečna Marplová)
 - Artur Conan Doyle (vytvoril postavu Sherlocka Holmesa)

Detektívny román

- z lat. *detegere* = odhaľovať, objavovať je založený na odhaľovaní skutočností, pravdy
- hlavnou postavou je detektív
- spoločníkom detektíva je niekto, kto je menej všímavý a vypytuje sa ho na to, ako uhádol niektorú vec, spĺňa úlohu čitateľa, ktorému podobne nie je jasný postup detektíva
- väčšinou sa dej odohráva retrospektívne - najprv sa vyskytne záhada a len postupne sa odhaľuje, ako a prečo k danej udalosti došlo a kto je vinníkom

Detektívy

- Hercule Poirot vystupuje v 33 románoch a poviedkach
- H.P - malý, trocha výstredný a márnomyseľný Belgičan, žijúci v Anglicku

- slečna Jane Marplová bola predstavená v románe Vražda na fare z roku 1931
- J.M je milá staršia dáma so starodievčenskými viktoriánskymi spôsobmi

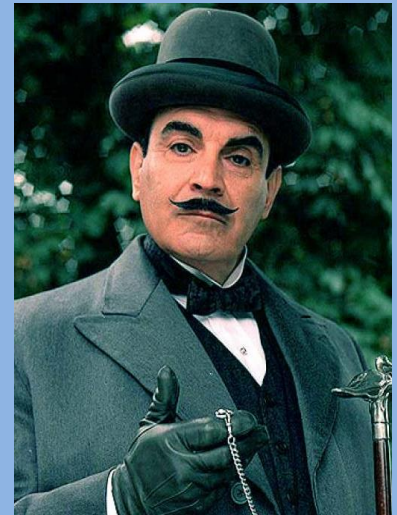
Príbehy s Herculom Poirotom

- 1921 The Mysterious Affair at Styles (Záhada zámku v Styles)
- 1923 The Murder on the Links (Vražda na golfovom ihrisku)
- 1924 Poirot Investigates (Poirotove pátrania)
- 1926 The Murder of Roger Ackroyd (Vražda Rogera Ackroyda)
- 1927 The Big Four (Veľká štvorka)
- 1928 The Mystery of the Blue Train (Záhada Modrého vlaku)
- 1932 Peril at End House (Vražda v End house)
- 1933 Lord Edgware Dies (Lord Edgware zomiera)
- 1934 Murder on the Orient Express (Vražda v Orient Expresse)
- 1934 Three-Act Tragedy (Tragédia v troch dejstvách)
- 1935 Death in the Clouds (Smrť v oblakoch)
- 1936 The A.B.C. Murders (Vraždy podľa abecedy)
- 1936 Cards on the Table (Karty na stole)
- 1936 Murder in Mesopotamia (Vražda je zvyk)
- 1937 Death on the Nile (Smrť na Níle)

Príbehy s Herculom Poirotom

- 1937 Dumb Witness (Nemý svedok)
- 1938 Appointment With Death (Schôdzka so smrťou)
- 1938 Hercule Poirot's Christmas (Poirotove Vianoce)
- 1940 One, Two, Buckle My Shoe (Spona na topánke)
- 1940 Sad Cypress (Temný cyprus)
- 1940 Curtain: Poirot's Last Case (Opona)
- 1941 Evil Under the Sun (Zlo pod slnkom)
- 1942 Five Little Pigs (Päť malých prasiatok)
- 1946 The Hollow (Smrť pri bazéne)
- 1948 Taken at the Flood (Čas prílivu)

Príbehy s Herculom Poirotom

- 1952 Mrs. McGinty's Dead (Smrť pani McGintyovej)
- 1953 After the Funeral (Po pohrebe)
- 1955 Hickory Hickory Dock (Vražda v ulici Hickory)
- 1956 Dead Man's Folly (Mŕtva v lodenici)
- 1959 Cat Among the Pigeons (Mačka medzi holubmi)
- 1964 The Clocks (Hodiny)
- 1966 Third Girl (Tretie dievča)
- 1969 Hallowe'en Party (Hallowenská oslava)
- 1972 Elephants Can Remember (Slony majú pamäť)

Príbehy so slečnou Marplovou

- 1930 The Murder at the Vicarage (Vražda na fare)
- 1932 The Thirteen Problems (Trinášť záhad) - zbierka poviedok
- 1942 The Body in the Library (Mŕtva v knižnici)
- 1942 The Moving Finger (Hroziaci prst)
- 1950 A Murder Is Announced (Ohlásená vražda)
- 1952 They Do It With Mirrors (Robí sa to trikom)
- 1953 A Pocket Full of Rye (Vrecko plné zrna)

Príbehy so slečnou Marplovou

- 1957 4.50 from Paddington (Vlak z Paddingtonu)
- 1962 The Mirror Crack'd from Side to Side (Puknuté zrkadlo)
- 1964 A Caribbean Mystery (Karibské tajomstvo)
- 1965 At Bertram's Hotel (Hotel Bertram)
- 1971 Nemesis (kniha) (Nemesis)
- 1976 Sleeping Murder (Zabudnutá vražda)
- 1979 Miss Marple's Final Cases and Other Stories (V temnom zrkadle) - zbierka poviedok

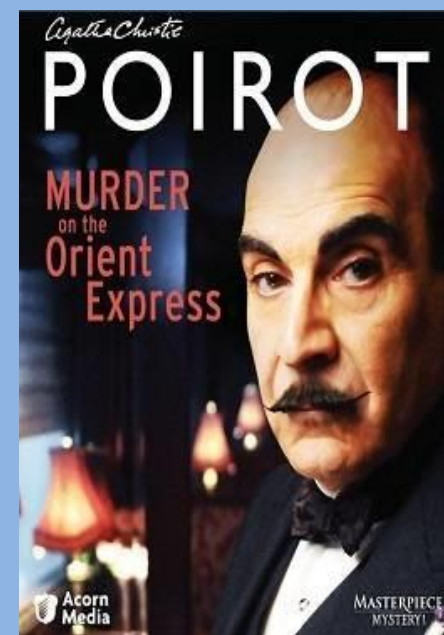
Vražda v Orient exprese

- patrí medzi najlepšie a najslávnejšie detektívky
- vznikla v roku 1934
- k úspešnému filmu z roku 1974 pribudol nový z roku 2017

Dej:

- trojdňová púť prepychového Orient expresu naprieč Európou
- uprostred noci vlak náhle zastane kvôli snehovým závejom
- ráno cestujúcimi otrasie správa, že amerického milionára Ratchetta našli dobodaného
- vyšetrovanie zložitého prípadu sa zmení na preteky s časom
- vinný môže byť každý ...

Dej:

- detektívka Vražda v Orient exprese je rozdelená na tri časti:
- v prvej majú slovo Fakty – zločin, telo a Poirot odmietne prípad
- druhú časť tvoria výpovede svedkov
na záver zhrnutie výpovedí, dôkazný premet zbraň a prehliadka batožiny cestujúcich
- v tretej časti Hercule Poirot uvažuje, skúma detaily
na rad príde desať otázok, dve teórie a nečakané odhalenia.

Kenneth Branagh

- režisér, detektív, známy aj vďaka svojim pestovaným fúzom
- “Agatha Christie Poirotove fúzy opisuje ako obrovské a také sme sa ich rozhodli urobiť. Slúžia mu ako ochrana i ako provokácia, môže sa za nimi skrývať, keď sa mu ľudia vysmievajú, zosmiešňujú ho alebo ho ignorujú. Podceňujú ho a to mu uľahčuje detektívne pátranie. ”

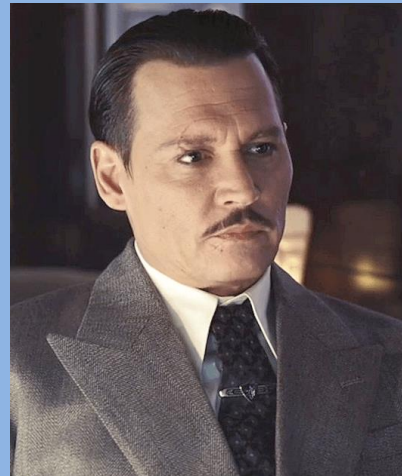
Postavy:

Mary Debenham

Greta

McQueen

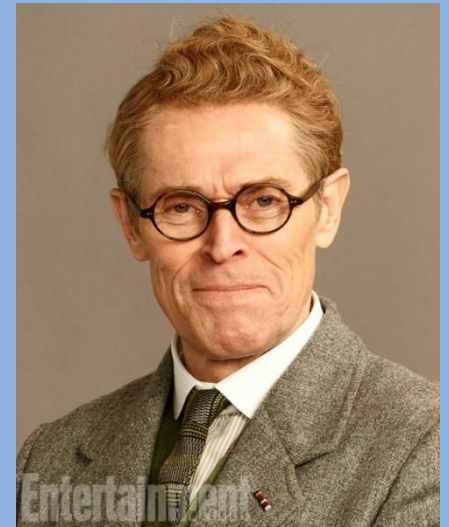
Ratchett

Postavy:

Count Andrenyi

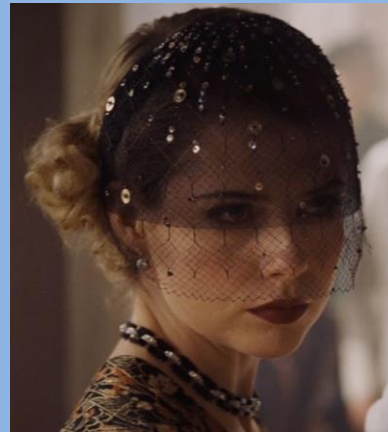
Hardman

Hildegarde

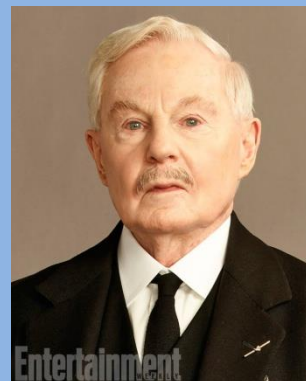
Princess Dragomiroff

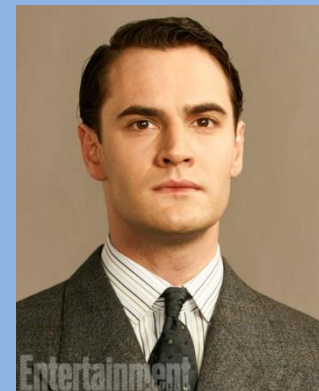
Countess Andrenyi

Postavy:

**Plukovník
Arbuthnot**

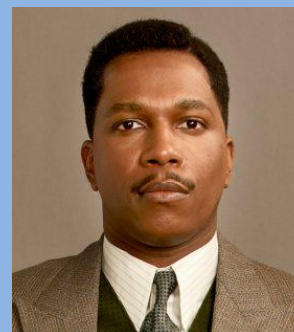
M. Bouc

Pierre

Foscarelli

Dr. Constantine

Mrs. Hubbard

Z diela:

- *„Ako by som mohol zabudnúť, že ste mi okrem iného kedysi zachránili život?“ Nasledovala rovnako pohotová odpoveď generála, popierajúca akékoľvek vlastné zásluhy v minulosti, kde nechýbala francúzska vlasť, Belgicko, sláva, česť a podobne. Tá napokon vyústila do vzájomného srdečného objatia a rozhovor sa skončil.*
- *„Dnes je nedeľa,“ poznamenal. „Zajtra, v pondelok večer, budete v Istanbule.“ Túto poznámku nevypustil z úst prvý raz. Rozhovory na nástupištiach pred odchodom vlaku sa od seba veľmi nelíšia.*

Agatha Christie

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

PaedDr. Ľubica Rúčková

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

www.esf.gov.sk

www.minedu.gov.sk